

ESCOLA BRESSOL
MUNICIPAL
El Marfull

JARDINS ARTÍSTICS

EBM EL MARFULL

Versió 3
Febrer del 2022

ÍNDEX

1. JUSTIFICACIÓ.....	3
2. MARC TEÒRIC.....	3
3. OBJECTIUS.....	4
4. METODOLOGIA.....	5
5. DESTINATARIS.....	5
6. ENTITATS COL·LABORADORES.....	5
7. PLANTEJAMENT D'ACCIONS.....	7
8. AVALUACIÓ.....	9
9. CONCLUSIÓ.....	10
10. REFERÈNCIES.....	11

1. JUSTIFICACIÓ

Aquest projecte neix de la inquietud de l'equip de l'EBM El Marfull d'afavorir el treball en xarxa, des d'una visió globalitzada i integrada en l'entorn proper, des de l'etapa 0-3. La finalitat d'aquest, és millorar i reflexionar en la pràctica educativa i explorar diferents disciplines artístiques dutes a terme a l'espai exterior, amb la complicitat d'institucions del municipi que li aportin valor a la primera infància.

El projecte s'adaptarà a la realitat social vigent i ens regirem en tot moment a les mesures preventives, de protecció i organitzatives d'aplicació als centres educatius amb motiu de la Covid-19.

2. MARC TEÒRIC

El projecte s'emmarca en tres pilars bàsics que s'interrelacionen: l'entorn natural, la música i l'art.

Els infants, curiosos per naturalesa, des de que neixen, comencen el descobriment del món que els envolta. Tal i com defensa el Currículum i orientacions del primer cicle d'Educació Infantil, «a mesura que el seu sistema neurològic madura i es desenvolupen les seves habilitats motores, l'afany explorador s'estén i descobreix que el món és més gran i inabastable del que fins aquell moment podien veure».

En aquest sentit, l'entorn natural és un espai d'aprenentatge privilegiat per a la recerca sensorial, ric en relacions amb la matèria, ric en observació sobre els fets, fenòmens i canvis que s'hi donen. Un espai que convida als infants a estar en petit grup o en solitari, passant una estona amb un nou repte, amb un nou invent, amb una nova descoberta o bé gaudint senzillament de ser-hi. Com diu la Heike Freire, escriptora llicenciada en psicologia i filosofia i referent en l'àmbit de l'educació: «Els espais naturals ens obsequien amb estats de tranquil·litat interior difícil d'aconseguir per altres mitjans». I, per tant, en aquest entorn idíl·lic i pacífic, es presenta l'oportunitat d'experimentar, amb llibertat, altres disciplines com la música i l'art.

El citat Currículum destaca: «Acostar els infants als llenguatges musical i plàstic suposa un enriquiment extraordinari per millorar les seves capacitats expressives i creatives. Els infants gaudeixen escoltant música del seu entorn social, reconeixent les cançons i cantarelles dels jocs de falda, participant en les cançons de manera cada vegada més activa, explorant les possibilitats de la veu i d'altres instruments musicals, alhora que incorporen habilitats i actituds necessàries per al progressiu desenvolupament de les seves capacitats».

A més a més, les disciplines artístiques, com la música i l'art plàstic, aconseguixen estimular àrees del cervell concretes que reforcen el que els infants han après, col·laboren amb el desenvolupament de les habilitats socials i afavoreixen la memòria, la presa de decisions, la gestió de les emocions, l'autoestima i l'expressió.

David Bueno, genetista i divulgador sobre neurociència i educació, parla sobre l'aprenentatge a la primera infància i la importància d'estimular els nens i nenes, partint d'un descobriment sensorial, motor, cognitiu i emocional i d'un infant capaç d'interpretar el que percep a través de l'art i la música. Així mateix respon a una entrevista:

«La petita infància és el moment en què es basteixen les bases dels aprenentatges posteriors i, per tant, ens cal generar un ambient enriquidor. I dic això, perquè tot i que és una etapa en la que s'aprenen moltes coses importants, mai no seran coneixements que es podran enumerar en un futur. I és que ningú no recorda res abans dels tres anys, per tant, no cal atapeir-los d'ensenyances sinó proporcionar-los un espai en el que puguin explorar lliurement, on tinguin jocs, accés a la natura, contes... i relacions socials amb els companys. I aquí ve la gràcia de l'escola bressol. L'escolarització és clau en aquesta etapa per a posar-los en contacte amb nens i nenes de la seva edat, en un ambient en el que tinguin llibres, cançons i art a l'abast. Que puguin explorar què és la pintura, el fang o la música».

Per tant, d'aquesta realitat sorgeix la necessitat d'iniciar el projecte dels Jardins Artístics des de l'Escola Bressol, amb la intenció de teixir noves connexions amb entitats, des d'una visió d'educació 360, a la ciutat de Reus.

3. OBJECTIUS

El projecte de Jardins Artístics planteja els següents objectius inicials:

1. Establir un compromís de col·laboració i treball en xarxa amb entitats del municipi que tenen cabuda a l'etapa 0-3.
2. Proporcionar als infants, a les famílies i a les institucions l'oportunitat de crear relacions que perdurin en el temps.
3. Oferir als infants noves possibilitats d'aprenentatge dins de l'entorn natural a través de la sensibilització musical i l'art.
4. Representar, explorar i descobrir les diferents disciplines artístiques, a través del gaudi, el joc i el moviment lliure.
5. Contribuir en la iniciació i la descoberta del món emocional.
6. Enriquir els vincles i les relacions personals i interpersonals, ja que s'han vist estroncades degut a la pandèmia.
7. Fomentar la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, musical i plàstic.

4. METODOLOGIA

Tal com descriu el Projecte Educatiu de l'EBM El Marfull, la nostra línia pedagògica es basa en un respecte profund cap a l'infant, com a subjecte actiu del seu propi aprenentatge. Influenciades per diferents corrents pedagògiques, com les de Montessori, Malaguzzi i Lóczy, a l'escola afavorim l'actitud de recerca dels infants promovent experiències variades que potenciïn el seu desenvolupament harmònic i el seu procés d'autonomia, socialització i descoberta de l'entorn. Per aquest motiu, les propostes presentades als Jardins artístics segueixen una metodologia basada en la llibertat i la presa de decisions.

Així doncs, el paper de l'adult és el d'observador conscient i el de facilitador de propostes riques i plenes de possibilitats, pensades prèviament per incitar a l'exploració del món i a l'assoliment de nous reptes.

5. DESTINATARIS

D'aquest projecte se'n beneficiarà tota la comunitat educativa, infants, famílies i equip educatiu, així com les entitats col·laboradores, entre les quals hi participa l'Aula de Sons, Les Artistes Locals, l'escola Rubió i Ors i l'Institut Gabriel i Ferrater.

Es mantindran més contactes amb institucions i entitats de la ciutat per tal d'obrir la mirada i teixir nous lligams.

6. ENTITATS COL·LABORADORES

6.1 L'Aula de Sons

L'Aula de Sons és una xarxa d'escoles de música tradicional que neix a Reus l'any 1997 fruit de la unió dels projectes educatius en el marc dels instruments tradicionals que es realitzaven a la ciutat. Al centre s'hi ensenyen els instruments que acompanyen les festes majors i els seus elements: la gralla i el timbal, el sac de gemecs, la tarota, el flabiol i el tamborí, l'acordió diatònic i altres instruments que també són protagonistes del folklore.

L'Aula ha anat perfeccionant els seus ensenyaments podent oferir un itinerari acadèmic de caràcter associatiu a aquells alumnes que volen participar de la cultura tradicional, com ara gegants, castells, diables, etc., sense renunciar a la qualitat.

En els darrers anys s'han desenvolupat nous projectes pedagògics, un espai dedicat a la dansa, un projecte d'ensenyaments de música en línia i un de sensibilització musical que es diu l'Aula dels Petits, adreçada a la introducció dels nens a la música tradicional a partir dels 3 anys.

Ara, inicien un nou camí de col·laboració amb l'Escola Bressol El Marfull per tal d'apropar els beneficis cognitius, emocionals i sensoriomotrius de la música a la petita infància, de 0-3 anys.

6.2 Les Artistes Locals

Les Artistes Locals, són una companyia de Reus, formada per l'Alba Aluja, la Irene Benavent i la Georgina Llauredó. S'han format en arts escèniques, tot i que, cadascuna s'ha especialitzat en diferents disciplines com la dansa, el cant, la veu, el cos...

Des del 2004, com a companyia, realitzen cursos de teatre sobretot durant l'estiu o monogràfics puntuals. L'any 2012 van crear "Tots els dilluns del món", cursos anuals de teatre dirigits a nens, joves i adults. Actualment encara segueixen amb aquesta formació teatral per a molta gent de Reus i voltants, i a partir d'aquest 2021 també a Barcelona.

La seva manera de veure les arts escèniques és a través de l'agitació cultural. Aquesta agitació cultural la realitzen en els cursos de teatre, en la creació de Festivals: - "Quarts de Teatre" (microteatre) i "Reus Teatre Musical" (primer festival de teatre musical de petit i mitjà format de Catalunya i pioner a escala europea), en les obres de teatre o en projectes educatius com aquest, els Jardins Artístics, destinat a infants de 0-3 anys.

Com a companyia creuen que les arts escèniques són un punt fort dins de l'educació de la societat: la cultura ens fa grans per dins, i aquesta educació, es pot aplicar a tot.

Per més informació, accedir a www.lesartisteslocals.com.

6.3 Escola Rubió i Ors

L'escola Rubió i Ors es troba situada al barri Horts de Miró, a la ciutat de Reus. És una escola pública que depèn del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Està considerat un centre de màxima complexitat educativa i disposa de SIEI degut a les necessitats educatives especials (motrius, sensorials, conductuals, psíquiques), socials, familiars, econòmiques, ètniques i culturals de molts dels alumnes del centre.

El centre acull alumnes d'educació infantil i primària, constant de dues línies des d'Educació Infantil de tres anys fins a sisè de primària.

6.4 Institut Gabriel i Ferrater

L'Institut Gabriel i Ferrater va ser creat al curs 1983-1984, actualment situat a la carretera de Montblanc i amb una matrícula aproximada de 920 alumnes. És un centre d'Ensenyament Secundari laic, inclusiu, respectuós amb la pluralitat, les idees i les creences dels alumnes i de llurs mares, pares o tutors, que educa, forma i ensenya nois i noies a partir de 12 anys (1r ESO).

L'objectiu del centre és educar els seus alumnes, de manera que arribin a ser ciutadans responsables, solidaris, respectuosos i compromesos amb l'entorn, potenciant les habilitats cognitives, socials i personals de cadascun d'ells per tal puguin incorporar-se en una societat multicultural i dinàmica de forma responsable i crítica.

L'institut ofereix estudis reglats d'ESO (18 unitats) i batxillerat (12 unitats) en les modalitats de ciències i tecnologia, humanitats i ciències socials i arts plàstiques i arts escèniques. A més ofereix els estudis de Batxibac, que combinen el batxillerat LOE amb el baccalauréat francès.

7. PLANTEJAMENT D'ACCIONS

7.1 Propostes musicals - Aula de sons

Les **propostes musicals** es presentaran al jardí de l'escola i, cada grup d'infants, podrà participar i interessar-se lliurement de l'escolta, el cant o l'audició musical, si en té el desig.

Algunes de les accions planificades són:

- **Jocs de falda i moixaines:** Taller en família. (En el cas que hi hagués restriccions sanitàries pel que fa a l'accés de les famílies al jardí de l'escola, la proposta es durà a terme amb la col·laboració de les educadores).
- **Audicions:** Escolta activa dels diferents instruments que es presentin durant el curs. En la mesura que sigui possible, també s'incentivarà a que els infants puguin manipular-los i tocar-los d'una manera lliure i adaptada a l'entorn.
- **Folklore català:** Es treballarà mitjançant les audicions, el moviment i la dansa.
- **Músiques i elements del seguici festiu de Reus:** Reconeixement i aprofundiment en les músiques del seguici de la ciutat i de les figures i balls. S'usaran figures dels gegants, nanos i bestiar per incentivar el joc lliure.

Propostes agrupades per temàtiques:

- **Treball vocal:** cantar cançons, afinació, patrons rítmics i patrons melòdics.
- **Treball rítmic:** cantar, ballar, interioritzar la pulsació a l'escoltar una cançó.
- **Treball sonor:** fomentar l'escolta activa mitjançant jocs que impliquin la pulsació, el volum de la música, els silencis, escoltar i fer sonar petits instruments i el reconeixement de cançons apreses anteriorment.
- **Treball emocional:** creativitat, experimentació lliure amb els diferents instruments.

7.1.1 Temporització

Es duran a terme 8 sessions d'una hora, una sessió mensual, des de finals d'octubre fins al mes de maig.

7.2 Propostes d'arts escèniques – Les Artistes Locals

La proposta que plantegem té com a eix vertebrador les arts escèniques. A través de quatre blocs temàtics: el **cos**, la **veu**, la **imaginació** i la **dansa** realitzarem diferents tipus d'accions tenint com a protagonista de la jornada, un d'ells. També volem crear diferents sinergies amb diferents professionals especialitzats en cadascuna d'aquestes àrees.

- **Proposta de dansa:** Taller de dansa creativa amb música en directe. Un taller on la mainada pugui connectar a través de la dansa i el seu moviment lliure a través de la música en directe i jugant amb diferents elements com mocadors, teles de diferents mides, globus o materials naturals que estiguin al seu abast.

- **Proposta de cos:** Un taller-circuit on s'utilitzin diferents materials per poder expressar-se lliurement, establir una col·laboració amb una companyia de circ per poder fer ús de materials que no tenen habitualment a l'escola.

- **Proposta de veu:** Taller de veu creativa on jugarem a través de la veu i de música en directe.

- **Proposta d'Imaginació:** Crear un taller de contes amb recorregut per l'espai. Per l'elaboració del contingut, comptarem amb la col·laboració d'en Joan Casas de la companyia Blink Flash (especialitzats en espectacles per a nens de 0 a 5 anys).

7.2.1 Temporització

Es duran a terme 8 sessions d'una hora, una sessió mensual, des de finals d'octubre fins al mes de maig:

- Dos tallers de **dansa** creativa
- Dos tallers-circuits de **Cos**.
- Dos tallers de **veu** creativa amb música en directe
- Dos tallers d'**imaginació**, contes amb recorregut per l'espai.

7.3 Proposta d'art escènica – Institut Gabriel i Ferrater

L'Institut Gabriel i Ferrater s'ha adherit al nostre projecte i ens ofereix una obra d'art escènica portada a terme pels alumnes de 1^r de batxillerat, de la modalitat d'arts. En aquesta posada en escena els joves artistes, caracteritzats per la sensibilitat, l'expressió i la creativitat, faran una proposta lliure creada especialment per a ser representada al jardí de l'escola i on els petits descobridors podran gaudir mentre exploren cada racó del pati.

7.3.1 Temporització

Es durà a terme una sessió com a prova pilot al mes de març, amb una durada d'una hora.

7.4 Propostes d'art musical i lingüístiques – Escola Rubió i Ors

L'escola Rubió i Ors ha planificat dues propostes artístiques:

- Tocacorda pels veïns. Una proposta auditiva que s'emmarca al seu projecte educatiu d'aprenentatge de violí, el Tocacorda, on infants de 4^t, 5e i 6e gaudeixen de classes de violí impartides per un pare de l'escola, durant la franja horària d'Espai Creatiu. Els nens i nenes que participen del projecte realitzaran un concert pels infants del Marfull, com sempre, al jardí de la nostra escola.
- A cau d'orella. Una proposta verbal portada a terme per les mestres de l'escola i destinada als infants d'I3 del Rubió i Ors i als infants del grup de grans de la bressol. Constarà en l'explicació d'un conte amb suport visual i emmarcada a l'entorn natural del jardí del Marfull.

7.4.1 Temporització

- Comptem amb dues sessions musicals del Tocacorda d'una durada de 20 minuts.
- També es durà a terme una sessió de contacontes, ampliable a dos, i amb una durada de 15 minuts.

8. AVALUACIÓ

L'observació i la documentació pedagògica són els processos principals que tenim en compte a l'hora d'avaluar l'experiència, la participació i la vivència dels infants.

L'escrit, la fotografia i la filmació són les eines que ens permeten capturar els moments i dotar d'evidències l'avaluació. De fet, tota la informació que recollim forma part d'una memòria que es va elaborant a mesura que el projecte avança i creix, com una experiència viva. Construïm l'elaboració d'aquesta de manera col·lectiva, implicant a tot l'equip docent i a les entitats participants ja que considerem que, la suma de visions, ens permet donar un major significat a allò observat i documentat.

La memòria, com si d'un quadern de bitàcola es tractés, ens ajuda a conèixer l'impacte del projecte i, a partir d'aquesta, detectem necessitats i actuem en conseqüència a través de les propostes artístiques plantejades a l'espai natural.

Per dur a terme una observació i una interpretació de la documentació filmada, capturada o escrita més acurada, abans d'iniciar l'experiència, ens vam plantejar les següents qüestions:

- Com afecta la proposta artística al joc del jardí? Canvia l'ambient?
- Com capta l'interès dels infants? Es manté en el temps o es breu?
- Canvia l'estat emocional de l'infant? Quin llenguatge no verbal expressa?
- On es col·loca l'infant dins l'espai del pati? I dins el grup?
- Com es relaciona amb l'artista? Busca la seva mirada? S'apropa a ella?
- Com viu les propostes musicals i artístiques? Activament? Com a observador?

La resposta a les preguntes ens servirà de base per modificar les propostes, millorar la nostra intervenció educativa i avaluar l'experiència.

Com a equip, compartim l'objectiu de deixar petjada en tot el que implica per a la comunitat educativa l'inici i l'evolució d'aquest projecte i creiem en l'avaluació com a eina viva de reflexió, de coneixement, de revisió i d'enriquiment pedagògic.

9. CONCLUSIÓ

El projecte Jardins artístics es dibuixa en un moment en el que l'equip educatiu de l'EBM El Marfull està preparat per experimentar noves mirades, enfocades en la primera infància, i obrir finestres cap una **ciutat educadora**. De fet, Reus es coneix per ser un municipi amb força activitat social i on les arts hi són molt presents, nombrosos festivals de teatre gestual, de circ, de cinema... ho avalen. I, en aquest sentit, l'Escola Bressol, influïda per aquesta riquesa artística del municipi, té la responsabilitat d'aportar un fonament sòlid per al desenvolupament integral dels infants, des de l'edat primerenca.

No obstant, per a posar en valor la importància del 0-3 i que aquesta etapa sigui reconeguda tant per la societat com per l'entorn educatiu, és de vital importància el **treball en xarxa**. Sense dubte, els vincles i connexions entre l'escola, les institucions i les famílies prepararan el camí per a què els infants siguin el que ja són: ciutadans actius amb un gran potencial d'aprenentatge.

A més a més, volem plasmar la nostra voluntat d'adherir més institucions i disciplines artístiques com la dansa i l'art plàstic a aquesta idea que ens il·lusiona i que confiem plenament que tindrà un impacte molt positiu per a la comunitat educativa.

Així doncs, el projecte Jardins artístics, neix amb una essència viva, sense perdre els nostres objectius de vista: les arts sentides en un entorn natural.

10. REFERÈNCIES

Bueno, David (2017) Neurociencia para educadores. Barcelona. Editorial Octaedro

Bueno, David (2018) El que no s'aprèn a primer, s'aprendrà a segon: anar amb calma no és perdre el temps, és respectar el ritme del cervell. Diari educació. Recuperat de: <https://diarieducacio.cat/educaciolocal/2018/05/22/el-que-no-sapren-a-primer-ja-saprendra-a-segon-anar-amb-calma-no-es-perdre-temps-es-respectar-el-ritme-del-cervell/>

Currículum i orientacions educació infantil primer cicle (2012) Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Freire, Heike (coord.) (2020) Patios vivos para renaturalizar la escuela. Editorial Octaedro

Hanscom, Anjela J. (2018) Equilibrats i descalços. Angle Editorial

L'aula de sons. Reus. Recuperat de: <https://www.auladesons.cat/>

Institut Gabriel i Ferrater. Reus. Recuperat de: <https://agora.xtec.cat/iesgabriel ferrater/>

Escola Rubió i Ors. Reus. Recuperat de: <http://escolarubioirs.blogspot.com/>

Les Artistes locals. Reus. Recuperat de: <https://www.lesartisteslocals.com>